

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Ступінь освіти
Освітня програма

Магістр
Усі ОПП ФЕФ окрім 072
Фінанси, банківська
справа та страхування і
075 Маркетинг

Загальний обсяг
Тривалість викладання

4 кредити ЄКТС
II семестр 3 чверть
2022-2023 н.р.

Обсяг навчальних занять
у т.ч. аудиторні заняття

120 год.
3 год/тиждень

лекції
практичні

2 години
1 година

Мова викладання

українська

Кафедра, що викладає: туризму та економіки підприємства

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5455>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Методологія та організація наукових досліджень»

Інформація про викладача:

Безугла Людмила Сергіївна,
доктор економічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри туризму та
економіки підприємства

Персональна сторінка:

<https://ep.nmu.org.ua/ua/teachers/bezugla.php>

E-mail:

bezuhla.l.s@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» належить до переліку вибіркових дисциплін, що пропонуються в рамках циклу фахової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 242 Туризм та 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії на першому році навчання. Вона забезпечує загальний та професійний розвиток здобувача та спрямована на отримання поглиблених знань з методології та системи організації науково-дослідницької діяльності.

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» покликана у поєднанні з практичними методичними та організаційно-навчальними засобами сформувати у майбутніх фахівців навички науково-дослідної роботи. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців, зокрема, опанування системою знань про методологію, основні елементи, етапи, методи дослідження явищ.

Цей курс побудовано на засадах студентоцентрованого підходу (Student-Centered Approach), який розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти знань і вмінь, необхідних для вирішення завдань, пов'язаних з плануванням і проведенням наукових досліджень та втіленням їх результатів дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Завдання курсу:

- розглянути концептуальні основи наукового пізнання;
- дослідити організацію наукових досліджень в закладах вищої освіти;
- вивчити методологію і методи наукових економічних досліджень;
- охарактеризувати інформаційне забезпечення наукових досліджень;
- розглянути академічну доброчесність: поняття, дотримання та утвердження у науковому середовищі;
- підготувати та написати тези на конференції, наукової статті;
- оволодіти навиками написання кваліфікаційної роботи: вимоги до змісту та оформлення.

3. Результати навчання

Реалізація поставлених завдань дозволяє забезпечити наступні дисциплінарні результати навчання:

- здійснювати власні дослідження у туристичній сфері, аналізувати їх результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних рішень в умовах невизначеності;
- володіти навичками презентування та обговорення результатів наукових і прикладних досліджень туристичних проєктів;
- вміти обґрунтовувати рішення на рівні ринкового суб'єкта із застосуванням сучасних управлінських принципів, підходів, методів, прийомів.

4. Структура курсу

Лекції

Тема 1. Концептуальні основи наукового пізнання.

- 1.1. Сутність знання, пізнання та його види.
- 1.2. Сутність поняття «науки». Мета та роль науки в економіці.
- 1.3. Класифікація наук. Сфери застосування класифікації наук.
- 1.4. Економічна наука як динамічна система.

Тема 2. Організація наукових досліджень в закладах вищої освіти: теоретичні і прикладні наукові дослідження.

- 2.1. Організація наукових досліджень в ЗВО: стан і розвиток
- 2.2. Стратегія, місія ЗВО
- 2.3. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета досліджень.
- 2.4. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень

Тема 3. Методологія і методи наукових економічних досліджень.

- 3.1. Методологія наукового пізнання та її функції в науці.
- 3.2. Багаторівнева концепція методології економічного і маркетингового знання.
- 3.3. Загальнонаукові методи дослідження

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

- 4.1. Інформаційний простір науковця.
- 4.2. Технологія роботи з інформаційними джерелами. Електронні ресурси.
- 4.3. Теорія та практика динамічного читання й раціональної роботи з науковою літературою.
- 4.4. Наукометричні бази публікацій.

Тема 5. Академічна доброчесність: поняття, дотримання та утвердження у науковому середовищі.

- 5.1. Сучасне розуміння академічної доброчесності.
- 5.2. Вплив академічної доброчесності на практику наукової та освітньої діяльності.
- 5.3. Академічна доброчесність у контексті розвитку сучасного дослідницького простору.

5.4. Внутрішні кодекси щодо академічної доброчесності навчальних закладів та наукових установ, а також положення щодо проблем виявлення плагіату.

Тема 6. Підготовка та написання тез конференції, наукової статті.

6.1. Суть доповідей (повідомлень) на міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях.

6.2. Побудова доповіді: проблематика, виклад основного матеріалу, висновки.

6.3. Методика підготовки та вимоги до оформлення наукової статті.

6.4. Побудова тексту: постановка проблеми, аналіз останніх досліджень, постановка завдання, вклад основного матеріалу, висновки, список використаної літератури.

6.5. Важливість написання наукових статей для студентів-магістрів як майбутніх науковців.

Тема 7. Написання кваліфікаційної роботи: вимоги до змісту та оформлення.

7.1. Вимоги та оформлення кваліфікаційних (магістерських) робіт.

7.2. Складання індивідуального плану роботи здобувача.

7.3. Обґрунтування теми, розробка її змісту, проведення наукового дослідження, апробація результатів дослідження в практичній діяльності об'єктів дослідження.

7.4. Реферування літератури

Практичні заняття

Тема 1. Концептуальні основи наукового пізнання.

Тема 2. Організація наукових досліджень в закладах вищої освіти: теоретичні і прикладні наукові дослідження.

Тема 3. Методологія і методи наукових економічних досліджень.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Тема 5. Академічна доброчесність: поняття, дотримання та утвердження у науковому середовищі.

Тема 6. Підготовка та написання тез конференції, наукової статті.

Тема 7. Написання кваліфікаційної роботи: вимоги до змісту та оформлення.

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 4 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту практичних завдань здобувач опановує самостійно. Здобувачі заочної форми навчання виконують передбачені навчальним планом індивідуальні завдання (контрольні роботи, курсові проекти та роботи тощо) та подають їх на кафедри на початку сесії, обов'язково до проведення контрольних

заходів з дисципліни. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle. Форма контролю – диференційований залік.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях студенти повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365

6. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <https://cutt.ly/RER787v>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за одну контрольну роботу (максимально оцінюється у 28 балів) та оцінок за роботу на практичних заняттях (оцінюється 8 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 9 балів). Отримані бали за контрольні роботи та практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Визначення середньозваженого результату поточних контролів. У випадку коли здобувач отримав менше 60 балів – складається залік у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить: 10 тестових запитань, 2 відкритих запитання. Кожний тест має один правильний варіант відповіді. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Правильна відповідь на одне відкрите запитання оцінюється у 25 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
Практичні заняття	Дискусії, обговорення, де відпрацьовуються навички критичного мислення та аналізу, комплексного вирішення проблем, з використанням індивідуального та креативного підходу. Відбувається вирішення практичних завдань. Максимально оцінюються у 72 бали (8 занять × 9 балів/заняття).
Контрольні заходи	Максимально оцінюються у 28 балів (1 контрольна робота)

6.3. Критерії оцінювання *письмової контрольної роботи*:

20 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, 1 правильна відповідь оцінюється у 1 бал.

Відкрите питання – правильна відповідь оцінюється в 8 балів, причому:

7-8 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

5-6 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії.

3-4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

1-2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

6.4. Критерії оцінювання *практичного заняття*:

8-9 балів: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), наявність письмового звіту, володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

6-7 балів: наявність письмового звіту, активна участь у дискусії (виступи) володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

5-4 бали: наявність письмового звіту, участь у дискусії, володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань.

2-3 бали: наявність письмового звіту, участь у дискусії без достатнього

володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

2 бали: наявність письмового звіту, залученість до дискусії викладачем, неухважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

1 бал: наявність письмового звіту, небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», <https://cutt.ly/mERLa5A>, Кодекс академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», <https://cutt.ly/vERLfxF> У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на день (щодня) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Методологія та організація наукових досліджень» (<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=18>).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті

та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та приймають участь у конференціях, конкурсах тощо отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, що розміщено на сайті кафедри маркетингу: <https://cutt.ly/QUERFzUj> та у Microsoft Forms Office 365, які буде розіслано на Ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою Вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень».

8. Методи навчання

Лекційні заняття мають інтерактивний, науково-пізнавальний характер. На практичних заняттях застосовуються методи евристичних питань, діалогового спілкування, обговорення та вирішення проблеми, аналіз ситуації.

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Bojko, E., Voronkova, V., Nikitenko, V. Methodology and organization of scientific researches in the field of social-humanitarian and behavioural sciences. *Humanitarian Bulletin of the Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Zaporizhzhia, 2018. Release 72. p. 23-35

2. How to write the methods section of a scientific article. URL: www.enago.com/academy/how-to-write-the-methods-section-of-a-scientific-article/

3. Scientific method in organizational research. URL: <https://opentextbc.ca/organizationalbehavioropenstax/back-matter/scientific-method-in-organizational-research/>

4. Академічна доброчесність – це запорука якісної освіти та сталого розвитку. URL: <https://saiup.org.ua/novyny/z-chitkymy-oriyentyramy-stalogo-uspihu-akademichna-dobrochesnist-yak-zaporuka-yakisnoyi-osvity/>

5. Безугла Л.С. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Методологія та організація економічних наукових досліджень» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти фінансово-економічного факультету за спеціальністю 075 «Маркетинг». Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 40 с.

6. Безугла Л.С. Методичні рекомендації для самостійного опрацювання тем програми дисципліни «Методологія та організація економічних наукових досліджень», які не викладаються на аудиторних заняттях для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти фінансово-економічного факультету за спеціальністю 075 «Маркетинг». Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 28 с.

7. Безугла Л.С. Формування та розвиток екотуристичної інфраструктури : монографія. Харків: Смугаста типографія, 2020. 320 с. (РОЗДІЛ 2: Методологічні підходи щодо розвитку екотуристичної інфраструктури).

8. Бірта Г. О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.

9. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

10. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2015-06-22]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.

11. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень. К.: Акад. муніцип. упр., 2012.

12. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

13. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. Центр навчальної літератури. 2019. 350 с.

14. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

15. Зінченко В. П. Методологічні засади дослідження процесу формування профорієнтаційної компетентності педагога. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки.* 2019. Вип. 1. С. 40-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2019_1_6

16. Каламбет С.В., Іванов С.В., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.

17. Конверського А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

18. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посібн. Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка, каф. екон. теорії та регіон. економіки. Полтава : Оріяна, 2012. 180 с.

19. Петрова Н. Методологічні орієнтири дослідження інтелектуальної культури майбутнього педагога. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2016. Вип. 14. С. 229-236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2016_14_31

20. Пліско Є. Методологія історико-педагогічних досліджень. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2019. № 1. С. 179-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2019_1_20

21. Медвідь В., Данько Ю., Коблянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посібн. Університетська книга. 2020. 219 с.

22. Щука Г. П. Методологічні основи порівняльно-педагогічних досліджень *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_2_10